

Agresywne zachowania u dzieci

Przyczyny agresji u dzieci w wieku przedszkolnym mają bardzo równe źródła.

Można o nich opowiedzieć ogólnie, lecz należy pamiętać, że w pewnych sytuacjach powinniśmy je rozpatrywać indywidualnie. Mimo to da się wyszczególnić generalne przesłanki wskazujące na to, skąd biorą się skargi nauczycieli i rówieśników.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na zachowania podpatrzane przez dziecko w domu. Jeśli maluch zauważy, że rodzice w złości rzucają książką czy gazetą, będzie dawał sobie prawo do podobnego postępowania z własnymi zabawkami, ubraniami, jedzeniem itp. I nie chodzi tu o karczemne awantury kończące się rozbitymi na ścianie talerzami i okładaniem męża wałkiem do ciasta. Wystarczą zaobserwowane nerwowe reakcje zupełnie naturalne dla niektórych dorosłych, np. trzaskanie drzwiami, wychodzenie z pokoju w połowie rozmowy itp. Czasem robimy to w żartach, ale pamiętajmy, że przedszkolak nie zawsze potrafi odróżnić subtelną ironię od faktycznej złości, bierze wszystko serio, stąd późniejsze nieporozumienia.

Kolejną przyczyną może być nieumiejętność wyrażania negatywnych emocji inaczej niż poprzez agresję. Jeśli dziecko nie potrafi nazwać werbalnie złości, frustracji, smutku, a takie uczucia zawsze towarzyszą dorastającym maluchom, nie ma się co dziwić, że kiedyś wszystkie one wybuchną. Może je z siebie wyrzucać na kilka sposobów, m. in. tupiąc, krzycząc czy obrażając się śmiertelnie, co wiąże się z robieniem na złość. A celem ataków często stają się rówieśnicy z przedszkola, mniejsi i słabsi od dorosłych.

Jak zapobiegać agresywnym zachowaniom?

- Nie przymykaj oczu na niepożądane zachowania – obserwuj zabawę dziecka. Jeśli zauważysz niepokojące sygnały (bicie, gryzienie, plucie, przezywanie, niszczenie zabawek z premedytacją itp.), reaguj natychmiast nie tylko na zachowanie własnego dziecka, ale także innych.
- Wyjaśnij dziecku w prosty, czytelny sposób (najlepiej na konkretnych przykładach), jak agresywne zachowania mogą krzywdzić innych ludzi. Opisz, czego nie wolno robić, jakie to ma skutki i jak sobie radzić z tym zachowaniem, np. „Nie wolno bić. Bicie boli. Kiedy ktoś cię bije, zakończ zabawę”.
- Pokaż dziecku, jakie zachowania są przez ciebie akceptowane i również dokładnie wyjaśnij dlaczego, np. „To bardzo ładnie, że podzieliłeś się z Krzysiem swoimi klockami”.
- Bądź pozytywnym przykładem – nie możesz wymagać od dziecka szanowania innych ludzi lub chociażby przedmiotów, jeśli jako osoba dorosła tego nie robisz.

- Nie szczędź pochwał – jeśli dziecko zastosuje się do wskazówek, których mu udzielasz, chwal pozytywne zachowania.

- Nie powracaj do starych spraw – jeśli agresywne zachowanie zostało zauważone i zareagowałeś odpowiednio, nie wspominaj o tym raz po raz.